

PEÑAFORCA (Serra d'Alano) Valls d'Ansó i Echo (Jacetània, Aragó)

des de Taxeras per l'Achar d'Alano

Distància	14 km
Desnivell acumulat	1260 m
Nivell de dificultat	Moderat
Data	25 d'agost de 2009
Cartografia	Ed. Alpina. Belagua i Roncal/Ansó i Echo (1:25000)
Punts per a GPS	http://ca.wikiloc.com/wikiloc/view.do?id=505645

La Serra d'Alano entre les Valls d'Ansó i Echo, a la Jacetània aragonesa, impressiona. Com tota la zona, és un gran massís calcari. S'allarga en sentit nord-oest des de la gorja de la Boca de lo Infierno, a la Val d'Echo, fins a la gorja del Veral, al Valle de Ansó. La formen un rosari d'agulles de parets verticals per la cara nord que li confereixen un aspecte de fortalesa. Dins del rosari s'hi obre una gran coma que s'enfila de mestral a xaloc. És en aquest cantó, el més llevatí, és on hi ha els sostres de la serralada: Peñaforca, Punta del Rincón d'Alano i Lenito. D'altra banda les parets de ponent i llevat s'esbalcen abruptament sobre les gorges esmentades. Això li acaba de conferir un aire dur i agrest.

Hi ha diverses rutes per pujar-hi: Les més habituals des de la Selva d'Oza (més curta i desnivellada) i des de Taxeras. I encara aquesta darrera admet bàsicament dues variants: la que ressegueix la carena de migdia i la que s'hi enfila pel fons de la coma. Aquesta darrera és l'opció que us presento. Tant per un cantó com per l'altre l'itinerari no deixa indiferent a l'excursionista i segur que en conservarà un grat record.

Pujar-hi per Taxeras fou una decisió basada en la proximitat al punt on m'allotjava (Izaba). Vaig rebutjar la ruta per la carena de migdia perquè les ressenyes (contrastades després amb altres excursionistes) indicaven alguns passos de II/III. Com que els nivells de dificultat solen ser força subjectius, en fer l'excursió en solitari vaig preferir no arriscar.

Per l'anada vaig seguir la ressenya més documentada que vaig localitzar. Em menava pujar-hi per una canal entre les dues puntes del cim. Va resultar més problemàtica del que comptava, per un terreny rost i totalment descompost. Amb la pega afegida que un ramat de cabres feia les seves, evolucionant per la carena i deixant caure més d'una pedra. Va anar de poc que no fes diana sobre el primer d'un grup que em venia al darrera.

Un cop a dalt vaig veure que el camí més fàcil i fressat anava per un altre cantó. El vaig seguir de baixada i és la ruta que us aconsello. Feta en aquest sentit, sense poder considerar-la difícil, si que te dos punts delicats: a la coma, quan l'herbei dona pas al rocam el camí es desdibuixa. Hi ha fites i indicis de corriol que us menen a la dreta pel fons de la coma, on us cal travessar una zona amb la morfologia típica de l'erosió càrstica: bòfies, fissures... Procureu seguir les fites que us menen més a l'esquerra, guanyant alçària i orientats a l'evident Collado del Rincón. És que el us cal abastar per pujar més còmodament. Poc més amunt, passat aquest coll, travessareu al vessant d'Oza per un altre collet. A partir d'aquí el terreny és força descompost i cal transitar-hi en compte, sobretot si es va en grup.

Accés

El Llano de Taxeras és a 2 quilòmetres i escaig de Zuriza, per pista de terra batuda. En vehicle s'hi pot anar per dues bandes: des d'Ansó (Jacetània, Aragó) per una estreta carretera de muntanya de 15 quilòmetres, asfaltada, que recorre l'engorjat del riu Veral. Bonic recorregut però entretingut. També des d'Izaba (Roncal) per la NA-1370 en direcció a França, deixant-la al cap de tres quilòmetres per prendre, a

mà dreta, la NA-2000 durant nou quilòmetres. És la via més ràpida. Ampli espai per aparcament.

Llano de Taxeras (1.274 m)

Continuem a peu resseguint la pista (pas de vehicles restringit). Ens estalviem totes les llaçades fent drecera per un corriol molt fressat. Arribem al darrer de dos corrals.

Segon corral (1.520 m).

La pista continua en direcció al Collado d'Estriviella, però nosaltres ens enfilem per un corriol fressat en direcció a migdia i l'evident pas entre la Punta del Achar i les Agulles d'Alano. Pendent moderat que augmenta progressivament, alleugerit per algunes llaçades. Travessem la torrentera i entrem de ple a l'ample canal de l'Achar d'Alano o Paso Taxeras(1). Malgrat el terreny pedregós, el corriol és estable. No és estrany trobar cordades que s'enfilen a la fissurada paret de l'esquerra. Penosament guanyem el coll.

Achar d'Alano (1.902 m)

Vers migdia i llevant s'obre una àmplia coma herbada. Seguim el corriol que ben aviat es bifurca (1.916 m). El ramal de la dreta va a passar pel costat d'un refugi forestal i, per l'Estrecho de la Ralla, baixa a la Val d'Echo. Nosaltres prenem el de l'esquerra, vers xaloc (SE) per camí planer i fressat.

Transitem per la coma, embolcallada pel rosari de cims de la Sierra d'Alano, que s'enfila progressivament vers xaloc. A mesura que avencem en aquella direcció, ja podem albirar al fons les parets verticals que baixen del Peñaforca i les agulles veïnes. Progressivament la pedra pren el protagonisme a l'herbei. Trepitgem terreny pedregós amb morfologia típica de l'erosió càrstica (bòfies, fissures, etc.) on el camí es desdibuixa. Guiats per fites sovintejades i trams amb indicis de corriol, ens anem decantant a la dreta sense baixar ben be al fons de la coma. Fins plantar-nos al bell mig del circ que tanquen el Peñaforca i la Punta del Rincón d'Alano (2)

A mà dreta podem identificar fàcilment una canal als peus de la qual, la tartera mostra indicis de camí o rastre de pas.

Base de la canal (2.271 m)

Senyalitzada per una fita sobre un relleix. Penosament ens enfilem en fort pendent per terreny molt inestable i descompost. Ens introduïm a la canal procurant passar per l'esquerra, on la solidesa del rocam ens fa més fàcil la progressió. Grimpem fins abastar l'estret coll entre els dos cims del Peñaforca. Per pendent moderat abastem el cim occidental.

Cim occidental (2.390 m)

Vèrtex geodèsic i bústia. Àmplia perspectiva de la zona. Vers llevant s'alcen el cim oriental i el veí Lenito. Més enllà destaca el Bisaurín (el més alt de la contrada). I, per la seva forma, el Castillo d'Acher. Ens diuen que en un dia clar es pot albirar fins el Mont Perdut. Vers ponent la carena s'allargassa en una dilatada cresta. En aquella direcció hi destaca l'Ezkaurre i, al fons, l'Orhi. Al nord la llista de cimals seria llarga: en sobresurt la Taula dels Tres Reis. Vers migdia ens crida l'atenció la Val d'Echo.

Retornem al collet i ens enfilem al cim oriental, ho fem carenejant, decantant-nos per la banda de migdia. A mig camí s'obre un avenc.

Cim oriental (2.391 m)

Llevat de ponent, encara millor perspectiva que des del cim veí. Iniciem la baixada seguint la carena vers llevant. A penes hem perdut uns 20 metres de desnivell, fem un gir de 90° a l'esquerra i, per terreny descompost que ens obliga a progressar amb precaució, guiats per algunes fites, anem perdent alçària pel cantó de la Selva

de Oza. Ben aviat abastem a mà esquerra un collet o pas a la carena (2.321 m) per on passem a l'altre vessant, el de la pujada i, per camí fressat i estable vers el nord, continuem baixant fins al Collado del Rincón.

Collado del Rincón o Achar de Forca (2.252 m)

Als peus de la Punta del Rincón d'Alano. Vers sol ixent podem albirar la coma i el camí que puja des de la Selva de Oza, al fons de la vall.

Continuem per camí fressat que es desdibuixa més endavant en travessar una zona pedregosa. Quan comencem a recuperar l'herbei, prenem el corriol que ens decanta a la dreta, més propers a la falda de la muntanya que a l'anada. Després travessem una tartera on el camí hi és ben assentat i posteriorment, recuperem el camí fressat de l'anada, entremig d'herbei.

Retrobem l'Achar d'Alano o Paso Taxeras. Després de baixar-lo i deixar enrere les naus per bestiar i retallar la pista, retornem al Llano de Taxeras.

- (1) Achar o atxar és un vocable aragonès d'origen basc que vol dir congost, pas estret,... molt freqüent a la toponímia de la zona (Achar de Aguas Tuertas, Achar de los Hombres, Achar del Castillo, Achar de Forca... o el que ens ocupa Achar d'os Alanos o Achar d'Alano)
- (2) Aquesta és la ruta que vaig fer de pujada. Un cop dalt vaig adonar-me que el camí més fàcil i còmode anava per un altre cantó, que vaig seguir de baixada. És la que recomano. Quan l'herbei dóna pas a la pedra cal seguir les fites que ens menen passar quan més a l'esquerra (en el sentit de la marxa) millor. Hi trobarem camí fressat, malgrat que en pujada és difícil albirar-lo. En qualsevol cas cal adreçar-nos a l'evident Collado del Rincón que vers xaloc (SE) ens queda al fons a l'esquerra, als peus de la Punta del Rincón d'Alano.